



## Připomínky veřejného ochránce práv

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

(č. j. předkladatele MZDR 53739/2020)

### KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

A. K části první, změna zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

1. K bodu 17 (§ 69) ve spojení s bodem 20 (§ 78 odst. 1 písm. b) a bodem 40 an. (§ 82) – zakotvení Státní hygienické služby + kontrola mimořádných opatření

V současnosti platí, že v mimořádných situacích **může vláda** ve smyslu ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky **omezit některá základní práva. Spolu s vyhlášením nouzového stavu musí vláda stanovit, která práva a svobody a v jakém rozsahu** se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují. To, která práva lze omezit a jaké povinnosti lze uložit, určuje tzv. krizový zákon. **Vláda proto musí přesně určit a zdůvodnit, která práva omezuje.**

**Hodnotit vyhlášení takového mimořádného stavu** a souvisejícího zásahu do práv pak **přísluší Poslanecké sněmovně**, která jej může zrušit, případně může neudělit souhlas s jeho dalším prodloužením.<sup>1</sup> Poslanecká sněmovna tak de facto vykonává dohled nad zaváděním mimořádných stavů a omezováním základních práv během nich.

Předkládaná novela zákona o ochraně veřejného zdraví by ovšem mohla vést k tomu, že by Poslanecká sněmovna ztratila možnost intervence při omezování základních práv v rámci výjimečných stavů, neboť zavádí Státní hygienickou službu namísto krajských hygienických stanic, která má **převzít úlohu Ministerstva zdravotnictví ve věcech a řízeních přesahujících úroveň jednoho kraje a vydávat mimořádná opatření na lokální a regionální úrovni.**<sup>2</sup> Má vykonávat státní správu v ochraně a podpoře veřejného zdraví, k čemuž disponuje řadou nástrojů omezování základních práv a svobod.

Z mého pohledu však nelze akceptovat, aby bylo **takto zásadní omezování základních práv možné bez navázání na existenci mimořádného stavu a bez jakéhokoli dohledu Poslanecké sněmovny.** Faktické odstranění přístupu Poslanecké sněmovny do procesu takového omezování lze považovat za protiústavní. Novela zákona se v tomto ohledu jeví být v rozporu s ústavní garancí dělby moci, ústavními pravomocemi Poslanecké sněmovny,

<sup>1</sup> Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, čl. 5 odst. 4, čl. 6 odst. 2, čl. 6 odst. 3.

<sup>2</sup> Důvodová zpráva k návrhu novely zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, str. 29-30.

ústavními pravidly omezování základních práv a svobod a principy fungování demokratického právního státu.

**Tato připomínka je zásadní.**

## **2. K bodu 17 (§ 69) – problematika odškodnění**

Připomínka se váže k písmenům k), l), m), n) navrženého ustanovení, která rozšiřují mimořádná opatření a nově do výčtu zakotvují i omezení činnosti provozovny či omezení provozování konkrétní činnosti (podnikání).

**Disproporci spatřuji mezi tím**, že ustanovení § 36 odst. 1 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pamatuje na náhradu škody způsobenou právníckým a fyzickým osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními. Navrhovanou změnou zákona o ochraně veřejného zdraví by však tento nárok byl v předmětných situacích opomenut a vypuštěn. Jsem toho názoru, že by **předkladatel měl k těmto situacím přistupovat v právní úpravě jednotně**, bez ohledu na to, kdo mimořádná opatření stanoví.

Jsem si vědom skutečnosti, že se jedná o politické rozhodnutí. Současně však musím vyjádřit znepokojení nad navrhovaným disproporčním a nesystémovým zněním. Z tohoto důvodu navrhuji explicitně do zákona k těmto mimořádným opatřením zakotvit i úpravu náhradu škody.

**Tato připomínka je zásadní.**

Brno 7. prosince 2020

JUDr. Stanislav Křeček  
veřejný ochránce práv